

Sygn. akt III AUz 1194/19

POSTANOWIENIE

Dnia 17 stycznia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie następującym:

Przewodniczący - Sędzia: SA Anna Michalik (spr.)

Sędziowie: SA Magdalena Tymińska

SO (del) Marzena Wasilewska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy L. M.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie

o wysokość policyjnej renty rodzinnej

na skutek zażalenia L. M.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 30 października 2019 r.

sygn. akt XIII 1U 21879/18

p o s t a n a w i a:

uchylić zaskarżone postanowienie.

Magdalena Tymińska Anna Michalik Marzena Wasilewska

Na oryginale właściwe podpisy
Za zgodność
STARSZY SEKRETARZ SĄDOWY

Monika Baranowska

Sygn. akt III AUz 1194/19

U Z A S A D N I E N I E

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. zawiesił postępowanie w sprawie toczącej się z odwołania od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie o ponownym ustaleniu wysokości policyjnej renty rodzinnej, wydanej na podstawie art. 24a w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (aktualnie tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 132 ze zm., dalej jako: „ustawa zaopatrzeniowa”) z uwagi na to, że postanowieniem z 27 maja 2019r. w sprawie o sygn. XIII 1U 11007/18 Sąd Okręgowy w Warszawie wystąpił do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym w przedmiocie zbadania zgodności zastosowanych w zaskarżonej decyzji przepisów prawnych z Konstytucją.

Powyższe postanowienie zaskarżyła zażaleniem odwołująca się, wnosząc o jego uchylenie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zaskarżone postanowienie podlega uchyleniu.

W przypadku renty rodzinnej po zmarłym emerycie lub renciście w art. 24 pkt 2 ustawy zaopatrzeniowej przyjęto zasadę, że wymierza się ją od kwoty świadczenia, które przysługiwało zmarłemu, jednakże od kwoty nie niższej niż kwota renty inwalidzkiej II grupy, która przysługiwałaby

zmarłemu, z zastrzeżeniem pkt 1b (bez znaczenia w niniejszej sprawie) i art. 22a. Ten ostatni przepis odnosi się do renty rodzinnej przysługującej po osobie, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, definiowaną w art. 13b, i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. Renta rodzinna w takim przypadku przysługuje na zasadach określonych w art. 24, z zastrzeżeniem, iż jej wysokość ustala się na podstawie świadczenia, które przysługiwało lub przysługiwałoby zmarłemu z uwzględnieniem przepisów art. 15c lub art. 22a, które ustanawiają reguły obliczenia emerytury i renty inwalidzkiej dla funkcjonariusza, który pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa.

Pytanie prawne skierowane do Trybunału Konstytucyjnego przez Sąd Okręgowy w przedmiocie policyjnej renty rodzinnej dotyczy zgodności z wzorcami konstytucyjnymi znowelizowanych przepisów ustawy zaopatrzeniowej w konkretnych zakresach: na nowo ukształtowania wysokości renty rodzinnej pomimo znacznego upływu czasu od zakończenia służby na rzecz totalitarnego państwa przez członka rodziny, po którym przysługuje to świadczenie oraz przerwania na uprawnionych do tego świadczenia obowiązku udowodnienia, że zmarły świadczeniobiorca/funkcjonariusz, po którym ustalono prawo do renty rodzinnej, podjął współpracę i czynnie wspierał osoby i organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego; wprowadzenia w art. 24a ust. 2 ustawy regulacji ograniczającej wysokość tej renty z pominięciem wypracowanej wysługi emerytalnej, a w szczególności wynikającej ze służby pełnionej po dniu 31 lipca 1990 r., z pominięciem zwiększenia wysokości emerytury w związku z inwalidztwem pozostającym w związku ze służbą, ze skutkiem nierównego traktowania uprawnionych do renty rodzinnej w stosunku do tych, którzy pobierają świadczenie po

funkcjonariuszach, którzy rozpoczęli służbę po raz pierwszy po 31 lipca 1990 r.

Tak sformułowane pytanie nie ujmuje w pełni istoty sprawy w zakresie niekonstytucyjności. Na nowo kształtowanie wysokości renty rodzinnej polega na ponownym ustaleniu wysokości świadczeń emerytalnych lub/i rentowych jako tych, od których „pochodzi renta rodzinna”. U jego podstaw (ponownego ustalenia) leży ocena charakteru służby pełnionej przez zmarłego świadczeniobiorcę w aspekcie jej pełnienia na rzecz totalitarnego państwa. Taka kwalifikacja dokonywana jest po śmierci świadczeniobiorcy. Kwalifikacja jest dokonywana ze względu na okoliczności ściśle związane z osobą zmarłego i choć w pierwszym rzędzie polega na ustaleniu jednostki pełnienia służby oraz czy jednostka ta została wymieniona w ust. 1 lub 2 art. 13b, to nie można wykluczyć, że miały miejsce takie okoliczności związane z przypisaną jednostką pełnienia służbą, o których tylko zmarły mógł mieć wiedzę i nieujawnione w aktach personalnych, archiwizowanych przez IPN. Ponadto jedno z wyłączeń spod działania nowelizacji (art. 15c ust. 3, art. 22a ust. 5 ustawy zaopatrzeniowej – podjęcie współpracy z osobami i organizacjami działającymi na rzecz niepodległego państwa), aby w ogóle mogło zostać wykazane przez osoby uprawnione do renty rodzinnej, musi być im znane. Prowadzi to do wniosku o konieczności rozważenia w pierwszej kolejności, czy takie ponowne ustalenie wysokości renty rodzinnej może mieć miejsce po śmierci osoby, po której przysługuje renta rodzinna - ze względu na ścisłe związanie okoliczności skutkujących ponownym ustaleniem wysokości renty rodzinnej z osobą zmarłą i na opisane przez Sąd Okręgowy w pytaniu do Trybunału Konstytucyjnego skutki w zakresie wysokości świadczenia, podlegającego obniżeniu niemal o 50% i więcej, a więc oscylujące już wokół naruszenia prawa do świadczenia. Rozważenie tej kwestii, według Sądu Apelacyjnego,

wyprzedza stwierdzone przez Sąd Okręgowy wątpliwości konstytucyjne wyrażone w przedstawionym wyżej pytaniu i winno uwzględniać, że aktualnie dokonuje się kwalifikacji prawnej okresu pełnienia służby przez zmarłego, po którym świadczenie to przysługuje, według kryteriów i definicji wprowadzonych do systemu prawa obecnie dla oceny sytuacji faktycznych odległych w czasie i dotyczących wyłącznie osoby zmarłej. Dokonywana ocena nie może też abstrahować od tego, że renta rodzinna jest świadczeniem przysługującym ze względu na spełnienie konkretnych warunków przez członków rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do świadczeń pieniężnych z ustawy zaopatrzeniowej bądź była funkcjonariuszem służb mundurowych. W związku z tym konieczne jest odniesienie się do kwestii tego rodzaju, że gdy obniżenie wysokości renty rodzinnej nie nastąpiło w rezultacie zmian w osobistej sytuacji skarżącej, ale w związku ze zmianami normatywnymi i stosowaniem przepisów, to czy nie prowadzi to do ingerencji w jej prawa na podstawie art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, sporządzonego w Paryżu 20 marca 1952 r. (Dz. U. 1995 r. Nr 36, poz. 175, por. orzeczenie w przedmiocie skargi nr 53080/13 z dnia 13 grudnia 2016 r., podjęte przez Wielką Izbę).

Z tych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. postanowił, jak w sentencji.

Sędziowie:

Magdalena Tymińska

Marzena Wasilewska

Przewodniczący:

Anna Michalik

Na oryginale własnoręczne podpisy
Za zgodność
STARSZY SEKRETARZ SĄDOWY

Monika Baranowska